СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 163. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 18-го липня 1941. No. 163. Jersey City, N. J., Friday, July 18, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

В МАРИНАРЦІ ЗАДЕРЖУЮТЬ РЕЗЕРВІСТІВ І НІКОГО НЕ ЗВІЛЬНЯЮТЬ

ВАШИНГТОН.—Секретар маринарки полк. Накс видав розпорядження, яким задержав 37,647 резервістів маринарки, що тепер відбувають активну службу на морю. Їх задержиться так довго, як довго триватиме виїмковий стан краю. Розпорядження рівнож забороняє в теперішній час покидати службу навіть тим маринарам, яким вигас чотиролітній контракт.

Це розпорядження секретаря маринарки стоїть у тісному звязку з намаганням американського уряду бути приготованим на всякі несподіванки. Саме тепер ідуть в Конґресі гарячі дебати в справі довшого задержання новобранців в армії..

ПЕРЕМІНИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ.

ВАШИНГТОН. — Ґен. Джордж Маршал, начальник штабу американської армії, зарядив перенесення 20 старших ґенералів, що займали в армії важні становища. Їх місця призначені молодшим ґенералам. Ціллю такого наглого перенесення на чолових позиціях армії має бути бажання департаменту війни обсадити всі важніші пости молодими та енерґійними вищими старшинами. Між тими молодими ґенералами, що дістануть вищі ступні та важніщі пости, є ґен. Френк М. Андрюс, якого іменовано начальним командантом карібської полоси. Знову ґен. Джейкоб Л. Доверс, іменований командантом механізованих частин армії.

АМЕРИКАНЦІ МІНУЮТЬ ВОДИ КОЛО ФИЛИПИН.

МАНІЛЯ (Филипини). — На приказ Вашинґтону заложено міни в цілому манільському заливі як також в сусідньому заливі Субік. Обидва заливи є важні під стратеґічним оглядом щодо оборони Маніли та Филипинів. Хоч місцеві американські чинники відмовилися отверто потвердити, що згадані міри безпеки впроваджується в звязку з крізою японського кабінету, проте представник маринарки заявив, що він не бачить до того іншої причини й що мінування филипинських вод не має нічого спільного з маневрами.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО КОНТРОЛЮ ЦІН ПІДЕ ДО КОНҐРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Заступник президента, Генрі Волес, а теж Л. Гендерсон, голова федеральної установи, що контролюватиме ціни на поживу, відбули довшу конференцію. Конґресові лідери надіються, що адміністрація представить небаром в Конґресі законопроєкт про контролю цін.

Законопроєкт знаходиться тепер в стані обрібки, але як тільки перейде всі відповідні комісії, буде післаний президентом до Конґресу з порученням ухвалити його як закон.

ДЕМОКРАТИ ВИБРАЛИ КАНДИДАТА НА ПОСАДНИКА НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Демократичні лідери з пятьох дільниць Ню Йорку, назначили на своїм зібранні одноголосно Вилйема О'Дваєра, бруклинського адвоката, кандидатом на посадника Ню Йорку. Разом з ним назначено Давида Ната з Менгатану кандидатом на мійського контрольора, а Молдвина Фертіґа з Бронксу — кандидатом на голову міської ради.

ГЕРІ ГОПКІНС ТА ПОМІЧ РОСІЇ.

ВАШИНГТОН. — Хоч відповідальні урядові чинники відмовилися потвердити, що Гері Гопкінс, близький приятель президента Рузвелта та його дорадник в справі допомоги Анґлії, виїхав до Анґлії, проте вони того не заперечують. Здогадуються, що його виїзд держиться в строгій тайні й подадуть про це до публичного відома щойно тоді, як він прибуде в Лондон.

В Лондоні Гопкінс буде студіювати, яким шляхом Америка може найуспішніше помогти Совєтському Союзови.

АМЕРИКА ПОЗВОЛЯЄ РЕКРУТУВАТИ ТЕХНІКІВ ДО АНҐЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Згідно з розпорядженням федерального уряду, місцеві уряди „Сивіл Сервіс Комішен" будуть переводити рекрутування техніків які будуть вислані до Анґлії. В самому Ню Йойку записалося 1,200 вишколених механіків, які внедовзі виїдуть до Канади. Анґлійський консулят в Ню Йорку зареєстрував 6,500 нових аплікантів.

ПЕРУ ПРИЙМАЄ ПРОПОЗИЦІЮ ЗАЛАГОДИТИ ГРАНИЧНИЙ СПІР.

ЛІМА (Перу). — Відповідальні чинники перуанського уряду заявили, що Перу приняло посередництво Злучених Держав, Бразилії й Арґентини в справі граничного спору з Еквадором, як рівнож є готове підписати зо своїм сусідом відповідний договір.

NOTICE TO THE READERS OF THE "UKRAINIAN WEEKLY"

A new six-page Weekly in place of the present four-page one, a masthead somewhat different from the present one, as well as some changes required by new Post Office regulations, involve a certain amount of mechanical preparation which make it impossible to publish the Weekly today. It will appear in its new format on Monday, July 28 and on every Monday thereafter.

ХОЧ Є ЗАПОТРЕБУВАННЯ РУК ДО ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ, БЕЗРОБІТТЯ ДАЛЬШЕ ІСНУЄ

Відпоручник „Доблю-Пі-Ей" у Вашинґтоні, Корингтон Ґіл, зізнаючи перед спеціяльною комісією, що занимається проблемами праці, заявив, що не зважаючи на запотребування рук до праці при національній обороні, далі буде до кінця року 5,000,000 людей без заняття. Він заявив, що „Доблю-Пі-Ей" не може дати працю більшому числу безробітних, бо має її лиш для одного міліона людей. Краєва оборона вимагає лиш вишколених робітників, говорив Ґіл, а тому, що величезна більшість безробітних не є вишколеними й спеціялізованими робітниками, годі сподіватися, щоб число безробітних змаліло.

Він перестеріг згаданий комітет, щоб не вдоволявся „ліквідацією безробіття статистичними калькуляціями" на папері, як рівнож заперечив, начеб то було правдою, що хто хоче працювати, може дістати працю.

АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО НЕСПОКОЇ В ІТАЛІЇ

Американець Морис Бойд, аґент подорожної аґенції в Італії, вернувши з того краю до Америки, твердить, що по цілій Італії вибухають неспокої та заворушення, спричинені невдоволенням італійського народу теперішньою політикою італійського уряду. Він каже, що італійці дуже невдоволені присутністю численних німецьких військових і цивільних в Італії, та що до невдоволення штовхає їх рівнож брак поживи, спричинений важкими воєнними умовинами.

АНҐЛІЙЦІ ПЛЯНУЮТЬ ВІДТЯҐНУТИ ЗАЛОҐУ З ІСЛЯНДІЇ

Британський міністер заграничних справ Іден заявив, що британські війська скоро виїдуть з Ісляндії та лишать оборону острова американській армії. Як відомо, американські ізоляціоністи закидували, що перебування анґлійського й американського війська в Ісляндії може легко спровокувати війну з Німеччиною. Тому домагалися, щоб анґлійська залоґа виїхала чимскорше з Ісляндії.

НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ ЙДУТЬ ВАЖКІ БОЇ

Совєтські воєнні звідомлення говорять, що німці заняли околиці Смоленська, що лежить 90 миль на схід від Вітебська, а 230 миль від Москви. Ці здобутки, каже совєтський комунікат, німецькі війська осягнули при великих втратах. Зате совєтські війська відбили від німців місто Рогачів.

ОКРУЖИЛИ КИЇВ

Німецьке воєнне звідомлення лише загальниково згадує про „великі успіхи" німецької армії і каже, що битва розвивається точно після пляну. Але не згадується точно про ніяку місцевість. В німецьких колах є такого переконання, що про воєнні успіхи за минулий тиждень можна буде точно подати щойно під кінець цього тижня. Також говорять, що німецькі війська посунулись далеко за Київ і Київ є окружений. На деяких відтинках совєтські військові частини розпучливо наступали, щоб у той спосіб здержати поступ німецьких військ.

АНҐЛІЙЦІ ДАЛІ БОМБАРДУЮТЬ

Анґлійські літаки далі сумлінно виконували погрозу Чорчіла, мовляв, Анґлія буде завдавати Німеччині з повітря тяжкі удари. Вони знов великим числом наїхали на німецьку промислову частину Рур і скинули тисячі бомб. В авторитетних анґлійських колах говорять, що в однім місці, від 16 червня до 10 липня, анґлійські летуни скинули на околицю Рур 2,000 тон бомб. Водночас скинено 500 тон бомб на Бремен і 1,000 тон на Кольон.

НІМЕЦЬКА ПІМСТА НА СЕРБАХ.—Власники оригіналу цеї світлини кажуть, що її знято в Югославії та перепачковано через границю до Палестини, а звідти переслано радіом до Америки. Мовляв, вона представляє, як німці мстяться на сербах, що воюють проти них по здачі армії. Офіцир, що оглядає повішених, має переконатися, чи їх уже не буде можна відратувати.

ЗМІНА ЯПОНСЬКОГО КАБІНЕТУ

ТОКИО. — Японський премієр князь Фумімаро Коноє вніс на руки свого імператора Гірогіта резиґнацію. Імператор приняв резиґнацію і звелів йому продовжати його обовязки до створення нового міністеріяльного кабінету. У звязку з тим уступленням в світових політичних колах говорять, що наступить певна зміна в японській заграничній політиці. Зокрема дехто говорить, що це уступлення стоїть у звязку з можливістю вибуху війни між Японією і Совєтами.

ЯПОНЦІ ПЕРЕТЯГАЮТЬ ВІЙСЬКО.

ЧУНКІЯНҐ (Китай). — Японський військовий штаб розпочав перетягування своїх військ з глибини Китаю, далі на північ, ближче совєтської границі. Наразі штаб рішив пересунути на північ сім і пів дивізії. Це пересунення, говорять військові знавці, стоїть у звязку з напруженням між Совєтами і Японією. Дехто каже, що держави „осі" натискають на Японію, щоб вона заатакувала Совєти на Далекім Сході. Але є також такі чутки, які кажуть, що зміна японської політики зазначиться в тім, що Японія відчужиться від держав „осі".

МОСКВА ВЖЕ ПОЧАЛА ПРИМІНЮВАТИ ХАРЧЕВІ КАРТОЧКИ.

МОСКВА. — Заряд Москви зарядив обмежування головних харчів. Будуть видані карточки на найголовніші харчеві продукти, а саме, на мясо, товщі, муку, ярину, рибу; також будуть видавані карточки на одежу і обуву. Зуживання тих продуктів буде значно обмежене. Але те обмеження покищо відноситься лише до 4,200,000 мешканців самої Москви.

БРИТІЙЦІ МАЮТЬ КЛОПІТ З ІНТЕРНАЦІОНАЛОМ".

ЛОНДОН. — Британська влада від вибуху війни приняла була такий звичай, щоб при кінці своїх радіових авдицій відґравати національні гимни тих країв, які є з Британією в союзі. Коли Совєти приступили до союзу, випадалоб грати і совєтський національний гимн, який, як відомо, є „інтернаціоналом", попередньо заборонений британською владою. Довкола цього питання вивязалась в анґлійськім парляменті дискусія, бо московський амбасадор в Лондоні нарікав, що не ґрають чомусь „Інтернаціоналу". Всетаки британці відмовились грати „Інтернаціонал", а міністер пропаґанди Доф Купер, якому підлягає радіо, заявив, що внаслідок великого числа союзників годі відґравати всі їхні гимни. Тому чужі гимни будуть грати лиш раз на тиждень і тоді відограють якусь популярну совєтську пісеньку. Але не „Інтернаціонал", бо він підбурхує міжнароднє робітництво до революції. Совєтські кола заздалегідь заповіли, що якоюсь національною совєтською пісенькою вони не задоволяться, а хочуть таки „Інтернаціоналу".

НІМЦІ НАКИДАЮТЬСЯ ЛАЙКОЮ НА ПРЕЗИДЕНТА

БЕРЛІН. — Німецькі ґазети далі обкидають грубою лайкою американського президента, закидаючи йому „нахабне" втручання до европейських справ. Рузвелт, кажуть німецькі ґазети, на спілку зо своїми „жидівськими" співробітниками, хоче втрутити Америку проти волі американського народу до війни. Він є „імперіялістом", кажуть вони.

СОВЄТСЬКА ОРОБОНА МОЖЕ СПИНИТИСЬ НА УРАЛІ.

ЛОНДОН. — Совєтський амбасадор до Лондону, Іван Майський, заявив, що колиб сталась та траґедія і німці заняли Москву, в що Майський не вірить, то тоді совєтські оборонні сили спиняться на горах Уралі. Майський говорив, що в тих горах, і поза ними, в глибині Сибіру, совєтська влада від довгих літ розбудовувала ріжний промисл, зокрема воєнний і Совєти можуть довгий час черпати свої матеріяльні сили з того промислу.

НАЦІ НІБИ НЕ БОЯТЬСЯ БЛЬОКАДИ.

БЕРЛІН. — Німецькі офіційні кола є такого переконання, що анґлійська бльокада їм нічого не вдіє. Фактично, кажуть вони, така бльокада не існує. Бо ціла Европа є під мілітарним, або політичним впливом Німеччини. На заході нема ніякого сталого фронту, тільки є летунські налети з боку Анґлії; ну і йде боротьба на морі. Але позатим цілий европейський континент є вільний для взаїмного товарообміну і тому той континент не боїться того морського заборола, яке створили, чи хочуть на заході створити американсько-анґлійські сили.

ФРАНЦІЯ СПИСУЄ СВОЇХ ПРАЦІВНИКІВ.

ВІШІ. — Французький уряд рішився перевести точний список всіх своїх людей, здібних до праці. Кожний чоловік і жінка, від 14 до 65 року життя, мусить точно подати, в якім фаху він, чи вона, працює, а також які особисті здібности кожної одиниці? Треба подати навіть таку дрібницю, як це, що хтось може когось вечорами вчити математики, чи якоїсь іншої науки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить исилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБОРОНА ДЕРЖАВИ Й ДОМАШНЯ ГОСПОДАРКА

Ліон Гендерсон, адміністратор контролі цін, виголосив у Атлантик Сити, Ню Джерзі, на зборах „Нюйорського Союзу Фабрикантів Домашнього Начиння", промову, котра відноситься до преважних справ домашньої господарки. Правда, в деяких кругах цю цю господарку вважається царинок жінки, але всякий знає, що вона дотикає карману кожного господаря. Тому справа заслугує на ближчу увагу всякого громадянина.

Говорив цей урядник про вплив заходів коло оборони на домашню господарку: „Перший рік цеї програми оборони демократії тут і за границею не приніс поважної зміни в нашім способі життя. Ці перші місяці не не були назагал місяцями приготовання, збирання причандалів для праці. Це були немовби медові місяці, золоті місяці; люди йшли назад до роботи, робітничі карманці грубли, фабриканти діставали замовлення, про які їм навіть не снилося за десять минулих літ бизнесової посухи".

По тих словах він подав свої слова остороги: „Тепер стає моїм неприємним обовязком сказати вам, що ця забава скінчилася. Я не кажу, що ви цього не догадувалися, але я мушу це вбити в свідомість газдинь і бизнесменів так, щоб ми кинулися в справжній американський спосіб робити щось у справі цього стану".

„У наступнім тижні в моїй канцелярії в Вашингтоні засядуть фабриканти олійних печей, автомобілів, металевої обстанови й кухонного начиння, щоб розслідити майбутнє. Я хотів би бути в стані сказати вам, що ми найшли на це легку розвязку, що все піде добре й по старому. Одначе я не можу вам щось таке обіцяти. Одно, що я можу вам обіцяти, це лише те що при завзятих зусиллях буде можна звести невигоди до мінімума".

По тих словах Гендерсон змалював слухачам загрожуючу недостачу сирівців, потрібних до виробу ріжних воєнних матеріялів. Через цю недостачу прийдеться урядові завести розділ цих сирівців. Через це, „ціни підносяться вгору. Декотрі пані вже нарікають. Але вони ще не стрінули тої потвори, що знищила не один родинний прихід в останній війні: дорожнечі засобів життя. Ціни багатьох необхідних для життя річей у гуртовій торгівлі вже піднеслися; це лише питання часу, коли піднесуться ціни й в подробичній торгівлі."

Подавши таку осторогу, цей державний урядник начеркнув низку урядових заходів, що зміряють облекшити населенні хочби в части: піднесення ощадностей, пошириння кредитів для споживачів, загострення контролі цін. Уряд знає, що багато таких заходів не буде тішитися популярністю, але проте уряд не думає від цих заходів відступати. Населення мусить зрозуміти, що медові місяці оживлення промислів через краєву оборону вже кінчаються та що тепер треба засукати добре рукави, щоб звести до купи приходи з розходами.

КЕРЕНСЬКИЙ ПРО НІМЕЦЬКО-СОВЄТСЬКУ ВІЙНУ

Олександер Керенський, б. голова російського Тимчасового Правительства, яке в 1917. р. обняло владу по упадку Романових, помістив у відомому журналі „Лайф" (з 14. липня 1941. р.) довшу статтю про німецько-совєтську війну. Тому, що Керенський являється одним з тих визначних російських діячів і політиків, що заважили на судьбі Росії, й є надалі російським імперіялістом, вартує пізнати його погляди на той конфлікт, у якому знайшлася Росія, будучи у війні з Німеччиною. Керенський пише:

*

Почався найбільш фантастичний епізод цеї апокаліптичної війни. Гітлєр окружив Росію її смертельними ворогами. Тому 24 роки кайзерівська Німеччина, при співпраці Леніна, завдала Росії смертельний удар, викинула її з табору її союзників-перемоджців і розібрала її імперію. На руїнах новозбудованої російської демократичної республики Ленін поставив першу тоталітарну диктатуру в Европі.

Всі ці довгі роки, які позначилися жахливими подіями в Росії, я був звичайним еміґрантом. Разом з більшістю росіян, я був непримиримим противником большевицької диктатури. Моя опозиція до Совєтів не виходила з цього факту, що вони виделри владу з моїх рук, ані з цеї ненависти, яку відчували до Кремля всі російські демократичні провідники. Бо для російського патріота нема вищого закону від добра його вітчини. Якщоб я мав почування, що Ленін, а пізніще Сталін, ущасливили мій нарід і провадили Росію до нової слави, я був би їх визнав та дав їм свою піддержку.

Та я пізнав щось таке, якe новий китайський вал пропаганди скрив від решти світа. Це було страшне нищення моральних і матеріяльних дібр моєї нації, що відбувалося за цим муром.

Тепер остаточно приходить кінець, — бо, без огляду який буде кінець теперішньої війни, Кремль не може бути тим, чим він був передтим. Однак я тим не радію. Моє серце повне жалю та страху. Бо яку велику ціну мусить платити Росія за звільнення від її внутрішнього деспотизму! Чи не впаде вона знову, з одним днем передишки, під тягар другого, рівнож страшного деспотизму ззовні?

Знаю з власного досвіду як небезпечно є міняти коні серед ріки. Пригадую собі, як підчас першої світової війни, всі росіяне — з виімком большевиків, — благали, жадали та натискали на царя, щоб він погодився з народом. Це, і то одиноке, як ми тоді вірили, могло запевнити перемогу та запобігти вибухови революції. Якщоб цар був послухав нас, Росія булаб перемінилася в парляментарну монархію, а нинішня Европа не знала большевизму, ані націзму. Споглядаючи на трагічні досвіди, нині я не тільки бажаю червоній армії успіхів, але сам радо помагатиму Кремлеви, оскільки це буде в моїх силах. Оборона Росії та збереження її імперіяльної та культурної спадщини вимагають цього. А Росія вимагає від Совєтів, перший і останній раз, щоб вони вислухали голосу людського сумління і відповіли законам історичної льоґіки та погодилися з російським народом.

Дуже добре розумію, що мій поклик до Кремля може виглядати дуже дивним. Але в тих часах, які ми переживаємо, мусимо забути за всякі конвенційні форми, а слухати виключно того, що говорить нам наша совість та ділати так, як в даному моменті уважаємо за найвідповідніще. Не маю надії, що мій поклик буде вислуханий; одначе хочу, щоб мене почули.

Війна з 1914. року і теперішня.

Я дальше задержав би мовчанку, колиб я знав, що червона армія, збудована на крові, поті та сльозах безчисленних міліонів російського народу, зможе успішно опиратися воєнній машині Гітлера. Але, на жаль, я боюся, що розвиток подій узасаднить найгірші мої припущення. Боюся, що „непереможна сила" червоної армії може бути останньою з ілюзій на довгій лісті „осягів" совєтського режиму.

Коли це говорю, то на хвилину не сумніваюся в хоробрість та посвяту російського старшини й вояка. Я певний, що вони будуть вмирати, борячися як герої. Однак саме геройство означає нині мало, безнадійно мало. Світла рукопашна боротьба піхоти чи кавалерійські шаржі Наполеонської доби, не відграють ніякої ролі в теперішній війні машин. Безконечні простори ні погані дороги не можуть виграти нині війни, бо бомбовики перелітають і найбільші простори, а панцирні дивізії не зважають, чи є добрі дороги, чи їх нема.

В першій світовій війні Росія могла боротися три роки і вдодатку забезпечити перемогу аліянтам, бо внутрішній та зовнішній її стан був зовсім відмінний від цього, що існує тепер.

Війна 1914. р. не заскочила Росію неприготованою як теперішня, що вибухла цілком несподівано. Тісна дипломатична співпраця між французько-російським союзом з одного боку, а між Англією та Японією з другого, датувалися ще від 1907. р. Стратеґічні пляни та методи взаїмної допомоги були приготовані завчасу, наперед.

Німеччина й Австрія були окружені союзниками Росії, а запріязнена Японія пильнувала російський Далекий Схід та уможливлювала доставу від Злучених Держав. Нині є цілком навпаки. Росія заблокована з усіх боків Гітлєром і його союзниками. Англія та Америка, що є ними перешкоджені, не є в силі доставити найменшої помочі. В 1914. р. половина німецької армії була занята на французькому фронті, а нині Гітлер є в стані кинути проти Росії всю силу своєї армії та своїх сателітів.

Внутрішня російська ситуація в 1914. р. була рівнож далеко кориснійша ніж тепер. Її рільництво не було зруйноване, її залізниці в порівнанні з совєтськими функціонували з математичною точністю. Тоді не було невільників по російських фабриках. Вкінці, що не є менш важним, Росія мала парлямент проти боротьби з бюрократизмом, незалежну пресу, знаменити установи місцевої самоуправи, сітку добре зорганізованих кооператив та постепенно зростаючі робітничі синдикати. Тому Росія, не зважаючи на її промислову відсталість, не тільки могла держати Німеччину, але рівнож змусила Австрію та Туреччину до капітуляції.

Після упадку царату 12. березня 1917. р. освободжена Росія продовжала війну. Її зусилля не пішли намарне. Напередодні повстання Леніна (7. листопада 1917. р.) я мав у власних руках телеґраму графа Черніна, австрійського міністра заграничних справ, який домагався дальших переговорів в справі сепаратного мира з Росією та її союзниками. Ми приготовляли мир з Туреччиною та Болгарією. Відірвання їх від союзу з Німеччиною мало наступити в половині листопада.

КИТАЙ

Є нова формула для демократії, що є відома як „А. В. С." (Ей, Бі, Сі). Ця формула складається з трьох слів: Америка, Британия і Китай (Хіни).

Так каже д-р А. Й. Брейс, що був 25 років секретарем Християнського Стоваришення Молодих Мужчин (YMCA) в Китаї та професором модерної історії в китайськім університеті. Він є великим оборонцем Китаю, що веде війну з Японією і твердить, що Китай вповні заслуговує на те, щоби бути союзником Британії. Китай, каже, він, це тепер справжній оборонець демократії.

Китайці, каже д-р Брейс, потопили в болотах міліони японців і не допустили їх до того, щоб вони непокоїли Сінгапор, Голяндські Східні Індії і Гонг-Конг.

По чотирьох роках невиповідженої війни японці мають під своєю контролею лиш пять провінцій. Чянг Кай-шек ще має владу над 300,000,000 китайців і девятьма провінціями.

Недавно японці предложили китайцям закінчення війни. Це одначе малоб статися на тій основі, щоб японці могли задержати те, що вже мають у своїх руках. Одначе, за словами д-ра Брейса, китайці ніколи на це не згодяться. Китай дуже хоче мира, таксамо як його хочуть британці, але лиш тоді, коли японські військa заберуться геть з Китаю.

Якщо з японцями заключено би мир і дозволено їм задержати заняті пять провінцій, то каже Брейс, вони могли би виплекати досить бавовни, так, що, на протязі пять літ Злучені Держави втратили би всю торговлю бавовною і потерпілиб величезні шкоди.

Д-р Брейс наводить з памфлету, написаного в 1927. р., японські пляни, представляючі підбій Китаю, Америки і решти світу. Каже, що японці придержуються плянів, що є в тім памфлеті, так стисло, як придержується Гітлер книжки „Майн Кампф".

Японські ґеографи представляють мапу Японії, яка включає Гонг Конг, Сінгапор, Австралію, Нову Зеляндію, Голяндські Східні Індії і Філіпіни.

Щодо китайців, то вони, за словами д-ра Брейса, виробляють свої власні стрільби, машинові кріси та амуніцію й заосмотрюють Америку і Британію в пять конче потрібних для них продуктів: шовк, чай, щетину на щітки, деревну оливу для малярського промислу і тонґстен, цебто аліяж, уживаний до роблення твердої сталі.

Описуючи Бурменський шлях як осьме чудо світа, д-р Брейс розповідає, як китайці скінчили останні 600 миль на протязі одного року.

Без всякого рода модерних знарядів, вони вибудували 600 миль твердо вицементованої дороги, що переходить через три найбільші китайські ріки і десять гірських хребтів. На тих 600 милях находиться 700 мостів. Далі каже він, що китайці мають ще готові додаткові мости, якщоб японці знищили ті, що є.

Одною з причин задля якої Китай виграє війну і то для демократії є та обставина, як говорить д-р Брейс, що китайці подібно як британці, вміють у нещастю жартувати.

Вони сидять у викопаних ямах і сміються, як бомби падають довкола них. Як бомба падає, китайці оцінюють її вартість по звуці детонації і обчисляють скільки війна коштує японців.

Багато з китайських провідників є християнами. У штабі головно-командуючого є 13 християн. Знову 60,000 студентів дістали освіту в Америці й Англії на протязі останніх 25 літ і вони є тепер „мозком краю".

Большевики всьому перешколи.

Отак Росія стояла на порозі перемоги. Однак цю перемогу вибили її з рук Ленін, Троцький і Сталін. Вони скористали з невдачі на фронті в запіллю та дефетистичною пропаґандою почали підготовляти ганебний мир. Це тим способом, як влучно зазначує Винстон Чорчіл (натяк на книжку Чорчіла **„Афтермат"**, в якій він згадує, що Керенський дальше хотів воювати по стороні аліянтів з Німеччиною.—Примітка Ред.) „російський нарід був позбавлений Перемоги, Чести, Свободи, Миру й Хліба". А на руїнах демократичної Росії, большевики збудували — „Державу без Нації, Армію без Вітчини і Релігію без Бога".

Тепер ця держава без національного почування паде. Двадцять і три роки по пониженню в Берестї Литовському Росія стоїть в обличі нової, величанської капітуляції та розбору.

Цю загрозу можна відвернути, якщо червона армія зможе видержати три місяці, поки не пічнуть осінні дощі... Та яка є справжня вартість нової російської армії, червоної армії?

(Кінець буде).

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(5)

У цій першій редуті довідався Богдан, що гетьман Сагайдачний є тепер на Січі. Може до якого походу ладиться та ніхто цього не знає, в яку сторону. Сагайдачний не любив, щоб про це розходилися вісті. Міг би хто не вдержати язика за зубами та й похід міг би не вдатися. Довідаються тоді, як на байдаки посідають.

Стільки довідався Богдан у дорозі про цього леґендарного, козацького гетьмана. Довідався про це від наочних свідків, старших козаків, що з ним у похід ходили. Богдан горів із нетерплячки, щоб скорше стануть перед цим найславнішим козаком. Та хто зна, чи така велика людина з таким молодиком і балакати схоче. От віддасть хіба тільки в канцелярії батькового листа, а там заведуть його в список та пішлють у якийсь курінь між просте козацтво, де й вища освіта і рід славний не мають ніякого значіння. Так міркував собі Богдан, зближаючись до Січі.

Приїхали над беріг Дніпра вже якось ізполудня. Баня Покровської церкви блестіла від золотого сонця, аж сліпило. Богданові козаки стали гукати й до берега приплив байдак. Козаки попрощалися з Богданом і завернули в степ. Богдан почув себе на березі Дніпра таким самітним і таким лячно йому стало, як тоді, коли батько оставив його самого в езуїтському конвікті у Львові. Козак, що вже підплив до берега байдаком, бачучи його збентеження, забажав пожартувати із нього:

— Заїзди, козаче, у човен.

Богдан думав, що справді так треба зробити, та кінь не хотів зайти в човен і ставав дибки. Козаки стали сміятися. Тоді другий козак вискочив з байдака на беріг, казав Богданові злізти з коня і всісти в човен. Опісля запровадив коня у воду, а сам скочив у човен. Байдак посувався швидко по воді, а кінь плив за ним. Так переплили ріку й вийшли на другий беріг, недалеко січових воріт. Вони були відчинені, на сторожі стояв козак з мушкетом. По обох боках воріт наставили грізно свої дула гармати.

Богдан станув, держучи коня за поводи, і сказав до вартового:

— Я до пана гетьмана з письмом...

Вартовий не сказав ні слова, тільки дав знак рукою, що може йти. Богдан вийшов на просторий січовий майдан і не знав, кудою йти. Спитав стрічного козака, а цей знову рукою показав йому домик кошового й знову ні пари з уст.

— Хіба тут самі немови — погадав собі Богдан, — ніхто не спитає мене за чим я сюди приїхав. — Підійшов до домика та став розглядатися, не знаючи, що робити з конем. Якийсь інший козак, помітивши його непорадність, узяв від нього спис, застромив його в землю і привязав до нього коня.

— Іди, козаче, куди пустився, а коня ніхто тобі не вкраде.

Богдан увійшов у сіни. Напроти себе двоє дверей. В сінях двох посильних.

— Скажіть, будь ласка, котрими дверми до пана гетьмана та чи можна там зайти. Я з письмом.

— Маєш ніс то пізнавай, котрі двері, а коли там тебе не треба, то візьмуть за обшивку і викинуть за двері.

Другий козак став сміятися. Богдан добачив, що з нього насміхаються і всердився.

— Либонь, що тебе частенько викидали за двері, коли ти такий того певний. Я не піду сам, поки мене не покличуть.

Говорив доволі різко, бо таки добре всердився. На те двері відчинилися і з кімнати вийшов старший чоловік, з довгою бородою. Богдан зняв шапку.

— Що тут діється? — спитав різко.

Богдан думав, що це якийсь піп.

— Приїхав я і маю передати пану кошовому-батькові письмо, питаю козаків, кудою мені йти, а вони глумляться надо мною та сміються.

Оба козаки станули в струнку.

— Котрий глумився?

Богдан показав.

— То ти так, ледаре, робиш свою службу? — гримнув гетьман, бо це був він у власній особі. — Приходить до мене з письмом, а тобі на жарти збирається? А колиб у тому письмі було щось важного, то хто відповідав би за спізнення? Відведи цього ледаря на вартівню та скажи отаманові від мене, щоб йому вчислили пятьнацять нагаїв... Рушай! А ти, молодче, ходи за мною.

Богдан збентежився. „Тут жартів не знають" — подумав ідучи слідом за Сагайдачним.

— Відкіля приходиш? — спитав гетьман.

— Я з Чигирина, батьку, — відповів Богдан і передав йому письмо від сотника Михайла.

Сагайдачний читав письмо і морщив свої густі брови.

— Так ти, молодче, в єзуїтів учився?

— Шість років, у Львові й Ярославі.

— Стільки руських душ від нас через те відпадає — говорив Сагайдачний наче сам до себе — а люди цього не хотять знати й летять туди, як нетлі до світла...

— В нас ще немає таких шкіл — несміло промовив Богдан.

— Таких, щоб молоді душі кривили, певно, що немає. Але дасть Бог у нас будуть ще кращі. А тебе не попсували за шість літ?

— Якось Бог милував та беріг, хоча патри дуже заходились біля мене. Мене острігав один патер, щоб не датися та стоять сильно при своїм.

Гетьман видивився на нього.

— Один з патрів, кажеш? Це не чуване! Якжеж цей білий ворон називається?

— Називається: о: Андрій Гунцель-Мокрський.

— Дивно. Якжеж там такого чоловіка тримають і досі терплять? Присядь тут та розкажи мені дещо про цього дивного чоловіка, та й чого тебе там вчили?

Богдан розказав із свого життя все, аж до хвилі, коли батько вирішив післати його на Січ.

— Розумно твій батько вирішив, видко козацька душа в нього. Я тебе приймаю і беру під свою опіку. Ти добув освіту й таких нам треба; тільки ти з цим перед козаками не висовуйся, бо тут чваньків не люблять. Як тебе треба буде до іншої роботи, то тебе найдуть.

Богдан поцілував гетьмана в руку.

Гетьман гукнув у сіни:

— Хай сюди прийде Лилик.

За хвилину надійшов старший козак, в довгому халаті, наче в рясі. За вухом сторчало в нього гусяче перо, а на правій руці, мав надітий другий рукав, щоб жупана щадити. Богдан бачив таке перший раз.

— Цього юнака візьми в канцелярію і заведи в список корсунського куреня, а куріннього отамана запроси до мене сьогодні на вечерю.

Лилик забрав Богдана в канцелярію. (Дальше буде).

ЯК І КОЛИ НАРОДИ НАВЧИЛИСЬ РОЗМОВЛЯТИ КОЖНИЙ СВОЄЮ МОВОЮ?

(2)

Таким же робом за помочею рухів, дикун може висловити, що він був у лісі вчора. Про це він каже ті самі слова: „ліс“, „йти“, „день“, а по тім тиче пальцем на зад себе. Це в нього значить, що він вчора був у лісі.

Та чи беседа тичиться завтрішнього дня чи вчорашнього, слухаючий дикун тільки тоді зрозуміє того, хто йому оповідає, коли бачить відповідні рухи. В пітьмі дикуни не розуміють, до чого йде балачка. От чому вони не годні порозумітись поночи.

Отже, пальці, руки і взагалі рухи тіла подають, витлумачують нігрови дійсні людські слова. Ці міґи навіть можуть заступити слова. Розповідають про американських індіянів, як вони порозуміваються між собою рухами. Вони сідають собі навколо палаючого вогнища і починають мовчки розмовляти. Мовчать і — розмовляють, — за помочею рук і взагалі міґів. Приміром, один індіянин розповідає за помочею рук. Спочатку він підносить догори руки і означає пальцями півколо і колесо. Після нього це ось що: „молодик — це півколо, місяць в повні — колесо“. Отакі рухи індіянин виконує тричі. Себто, місяць був тричі в повні і тричі молодиком, отже мало минути три рокових місяців. Потім дикун показує двома пальцями одної своєї руки на долоні другої, як люди ходять пішки. Це після нього буде: „я йшов пішки“. Потім дикун рухає обома руками, наче громадить веслами. Себто каже: „подорожував човном“. Потім починає увесь труситись наче йому стало зимно. Цим тремтінням він хоче показати, що він подорожував в зимку, коли була студінь. Таким чином дикун оповідає другим дикунам руками, та взагалі міґами, усе, що йому треба було розповісти про свою трьохмісячну подорож взимку, пішки та човном.

От яким робом можуть люди порозумлятись між собою на міґах, навіть без жадних слів. Це теж мова, тільки мовчазна. Так подібно розмовляють і глухо-німі. Розмовляти словами вони не годні, бо глухі з уродження.

Хоч вони й виховуються поміж людьми, але не чують цілкового жадного людського слова. Тому вони й не годні навчитись рзмовляти словами. Але глухо-німі теж люди, у них є людський мізок, є розум, є думки та чуття. Глухонімі можуть порозуміватись з другими людьми міґами, без жадних слів. А що найцікавіше, це те, що ті міґи майже такі як у дикунів: кожний дикун відразу починає розуміти глухо-німого, а глухо-німий — дикуна. Чому? Тому, що усі їхні міґи цілковито природні і кожний розуміє чого вони тичуться.

Отже люди можуть розмовляти і без слів. Вони розуміють один одного і розмовляють, навіть **не знаючи жадних людських слів.** Вони просто подають один одному свої думки, свої чуття і взагалі усе, що мають на гадці. Щоб мати гадки та чуття, не конче треба знати слова. Думки можуть бути собі окремо, а людське слово, мова — собі окремо. Інакше кажучи, люди не завжди думають словами. Щоб думати словами, треба аби кожне слово значило якунебудь думку, а кожна думка, щоб нагадувала якесь слово.

Міґами тяжче виявляти думки, ніж чуття.

Та самими міґами не можна сказати усього, що можна вимовити словами.

Про звичайні життеві справи ще можна якнебудь порозумітись на міґах. Та коли справа дужче замотана, тоді не легко обійдеться без слів. Особливо важко висловлювати на міґах міркування. Це не те, що висловлювати чуття. Бож і птахи і звірина вміють виявляти свої чуття осібниками свого ґатунку. Але звірина не розважає, а в людей є розум і завжди, хоч якенебудь, міркування. Виявити ті міркування рухами пальців уже затяжко. Вижчу гадку тяжче показати таким робом. Як можна, наприклад висловити на міґах слово „гарний“, або слова „думати“, „казати правду“, „умовлятись“? Індіяни виявляють думку „казати правду“ ось як: вказуючий палець напростований від рота означає в них „казати правду“, — один язик, — цей буде „правдиве слово“. Два пальці поставлені біля рота і розчепірені значуть „казати брехню, посідати два язики“. Думку „гарне“ індіяни висловлюють рухом руки від рота, складаючи великий та вказуючий пальці кінцями до купи, а решту пригинаючи до долоні. Такий рух стає подібним до дітячого повітряного поцілунку. Глухо-німі теж розуміють, до чого воно. Слово „думати“ індіяни показують, поклавши палець правої руки впоперек своїх грудей. Чомуж таким робом виявляють слово „думати“? Тому, що такий звичай, така встанова. Ну, а як хто того не розуміє, як тоді йому доглупатись, що то таке прикладання пальця до грудей? Дехто і не розуміє такого руху, а дехто зрозуміє та не так, як треба. Отже міґами неможк висловити усього, що висловлюється мовою. В людини дуже багато таких гадок та почувань, котрі можна висловити тільки словами. Особливо, коли та людина освічена та розумово розвинена.

Виявляти чуття помагає голос.

Як і тіло-рухи, чи міґи, людині стає в пригоді те, яким голосом і з яким чуттям вона вимовить слово. Вимова важить в людській розмові дуже багато. Вона навіть заступає собою слова. Приміром, одно дике племено цілковито не має слів „горе“ та „радощі“. Коли дикун хоче сказати „горе“, він каже „ай“ або „вей“, але коли йому треба сказати слово радість, він знов каже „ай“ або „вей“, але вже радісним голосом. Отже те саме слово висловлює цілковито противні річі, дивлючись після того, яким голосом воно вимовлене; таким чином заступається брак слів.

У народів не однакова кількість слів.

Диким народам бракне дуже багато слів. Їх нема тому, що вони ще не витворені і не взяті до ужитку. Мова диких народів геть не така, як приміром московська або англійська. Московська мова числить в собі біля сто тисяч слів, в німецькій ще більше, а в англійській ще більше. А в моїх яких небудь червоношкірих індіянів буде тільки кілька тисяч слів. Але й це ще багато: на західнім березі Африки є такі племена диких ніґрів, котрих мова числить усього від 350 до 400 слів. Отакі вбогі на слова декотрі мови дикунських племен. От чому декотрі дикуни примушені вживати міґів, вимовляти слова всілякими голосами.

(Дальше буде).

Жовтка з яєць дадуться удержати свіжими кілька днів у холодильнику, якщо до тарілки, в котрій находиться жовтко, додамо чистої, холодної води. Воду належить вилити, коли жовтка є потрібні до варення.

ФІНЛЯНДІЯ—УКРАЇНА

У торонтонськім „Ди Івнинг Телеграм“ із 30. VI. читаємо:

„Наслідком російсько - німецької війни фіни, колись наші приятелі, тепер воюють по стороні нашого ворога. За це ми не маємо права кидати на них каменем, бож спричини того збігу обставин ми воюємо по стороні їхнього ворога. Щоб недопустити до непорозуміння, і ради того, щоб усе було ясне й годилось зо „здоровим розумом“, добре буде пригадати собі всі ці факти, що привели до теперішнього положення.

„У 1939 р. Росія пішла війною на Фінляндію, допустившись так очевидного неспровокованого нападу, як ще ніхто перед тим. Фіни, це гарний і вільний нарід, привязаний до демократії й бажаючий тільки мира. Їх боротьба за незалежність була прикладом для всіх націй, однак, не зважаючи на це, їх побили. Большевики, крім іншої добичі, захопили також пристань Ганко, щоб зробити з неї морську й повітряну базу, влізши на фінську територію, у чім їм фіни не мали змоги перешкодити.

„Коли націсти зачали свою підготовку до війни з Росією, вони зажадали права пересилати свої війська через Фінляндію до Норвеґії. Фіни, зломані в одній нещасній війні, відмовити тому не могли. Тепер вони були цілковито здані на ласку своїх могутніх сусідів по обох сторонах. Дозвіл на перехід націстичних військ було не більше зломання становища невстрявання, як дозвід на большевицьке захоплення їхньої території.

„Коли націсти виповіли війну большевикам, фіни оголосили невстрявання. Скоро однак побачили, що ледве чи його зможуть вдержати. Бо російські летуні знову почали кидати бомби на їхні міста, під час коли російські гармати з бази Ганко били на їх ліси й околицю. Нещасні фіни, зловлені поміж комбатантів, побачили, що їхня країна стала побоєвищем для двох найжорстокіших націй у світі. І щоб сил тих націй на свою землю не пустити, вони мусіли між ними вибирати.

„Обставини їм казали вибрати німців. Бож це большевики торощили їхні міста, і їхні це машини вони зістрілювали. Тому рятунок для своєї країни побачили вони в німецькій перемозі. У додатку большевики, це відомі вороги Фінляндії, що виявив їхній варварський-брутальний напад на ню. Внаслідок того фіни постановили боротись по стороні націстів, а проти держави, що її навчились ненавидіти.

„Колиб ми були на їх місці, то й ми поступилиб так само. Автім, прийнявши спілку з Советською Росією, ми подібно вже поступили. Вимоги війни поставили два демократичні народи по противній стороні греблі, однак ніодна не має підстави нарікати на другу’“.

* * *

Дуже безсторонній погляд висловив „Телеграм“ і ми цілком з ним погоджуємось. Тепер тільки заступити слова „Фінляндія“ й „фіни“ словами „Україна“ й „українці“ й подібність булаб повна.

Москва для України ще гірший ворог, ніж для Фінляндії, бо довше її поневолювала й нищила, отже ненависти ще більше накопичилось, як у фінів. Коли московські царі руйнували так ґрунтовно Україну за Князівської доби нашої історії, що навіть дзвони з Києва вивозили, і пізніше, за доби Гетьманщини, тисячами українських козаків вигнюювали, будуючи на їхніх кістках свої Петрогради й ріжні прикордонні оборонні лінії, і нарешті прибиваючи їх живцем до хрестів, як Нерон християн, то теперішні московські правителі, большевики, усі ці тваринно-дикунські знущання куди-куди перевищили — винищуючи міліони кращих синів України по ріжних „Усевлонах“ і інших підбігунових багнищах і тундрах, або штучним голодом. Винищували ввесь час і духово — викорінюючи національну культуру України й її релігію а насаджуючи на їх місце комуністичний дурман і блюзнірське безбожництво.

У 1918 р. большевики, не зважаючи на підписання умови в Берестю, якою визнали Незалежну Українську Державу, на державу цю по розбійницьки напали, — так, як і на Фінляндію, і під хитре мовчання „воелюбної“ Европи її доконали. І оце вже поверх двадцять літ винищують в Україні все, що залишилось ще українського. У додатку, захопили під свій чобіт ще й останній клапоть Української Землі, Західню Україну, щоб, як думали, назавжди забезпечити себе перед гнівом і карою нищеного ними народу.

* * *

Смертельний ворог Москва Україні, немеше, як Фінляндії. Колиб Україна була мала, як Фінляндія, з такимиж природніми фортецями, як вона має, то може й вона булаб свою незалежність перед московським розбоєм оборонила. Та Україна велика, простора, з відкритими кордонами й до того багата, отже принадлива для всіх хижаків, що споконвіку на її майно зазіхали й зазіхають. — (З канад. часопису „Український Робітник“).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ-МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

УЧАСНИКИ ДВОХ ВОЄН.—Російське пропагандивне фотографічне бюро розсилає цю світлину й каже, що старе покоління, що воювало проти німців у першій світовій війні, тішиться, що нове покоління воює знову проти німців у новій війні.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Can civic, fraternal, social and other organizations place funds from their treasuries into Defense Savings Bonds?

A. Yes; such organizations may invest their money in either the Series F or Series G Bonds.

Q. Can a person who is not an American citizen buy a Defense Savinks Bond?

A. Yes, provided he is a resident of the United States or its Territories or possessions. Thousands of foreign-born people in this country are putting savings in Defense Bonds to show their faith in American democracy.

Note—To buy Defense Bonds and Stamps go to the nearest postoffice or bank or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for an order form.

(From the Treasury Department.)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КОГОЗ, Н. Й.

Нова професійна сила.

Дня 16. червня довелось мені бути на т. зв. „грейджуейшен“, себто на закінченню шкільного року в Ренселер Політекник Інститут в Трой, Н. Й. Цю інституцію зараховують до найкращих американських шкіл, з якої виходять найкращі американські інжинири. Тут є студенти з цілого світу.

Володимир Бурин

Між 320 студентами, що дістали диплом инжинірів, був теж один українець: Володимир Бурин, син нюйорських бизнесменів: громадян Василя і Софії Буринів. Молодий Володимир має тепер усього 20 років, а вже дістав академічний ступінь „Бечелор оф кемікел Інджінірінг дегрі“ Крім цього одержав ще „Скалершіп“ і буде студіювати ще пятий рік. По феріях, в вересні, вертає Володимир до школи і буде вчити хемії в „джуніор клес“.

Д. Зальопаний,
Когоз, Н. Й.

ГВІЛЕР ЗАПИТУЄ, ЧИ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ПАТРОЛЮЮТЬ АЗОРИ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Гвілер, відомий провідник ізоляційного руху в Америці, заявив, що він має інформації, начеб то американські літаки патролюють острови Азори, що лежать недалеко берегів Портуґалії. Він сказав, що коли це правда, то про це знають німці й портуґальці, отже тимбільше повинен про це знати теж і американський нарід.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Піврічний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 20. липня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. На цей мітінґ мають явитись всі члени як один і вирівнати свої вкладки, як також припровадити своїх кревних або знайомих, щоби їх вписати в члени товариства і У. Н. Союзу, як членів так і дітей. — І. Савчак, предс.; К. Міньо, кас.; І. Маркович, секр.

САКСВІЛ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126., відбудуться в неділю, 20. липня, в год. 2. пополудні, в сали церковній. На зборах буде звіт контр. комісії за минулих 6 місяців і багато інших справ є до обговорення і вирішення. Тому приявність всіх членів й членниць є конечно пожадана. — К. Павлечко, предс.; В. Кузьмин, кас.; Гр. Дидів, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 20. липня, в годині 6. вечером, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ті збори обовязком кожного члена і членниці прийти і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи. Під увагу тим членам, котрі є довжні більше як два місяці, а не прийдуть на збори, то такі члени будуть суспендовані. Відділовий уряд має більше важних справ і рівнож проситься прийти забрати тікети на пікнік, бо як будемо працювати так і будемо користати. — Т. Наконечний, 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

НАНТІКОК, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 319., відбуде місячні збори в неділю, 20. липня, в 12. вполудне. Тому що секретар відїхав, проситься всіх членів, щоб зійшлися на означений час і вибрали нового секретаря. Збори відбудуться в церковній галі на розі Грін і Гановер ул. — Яків Савчук, предс.; Іван Велгош, кас.

ЗАПОРОЖЖА

Написав **А. Чайковський.**

(3)

Але не всі люде, що ходили на уходи, вміли обходитися зі зброєю. Отож до зброї бралися лише ті, що мали до того вояцький хист. Вони збиралися в більші гуртки, вибирали зпоміж себе старшого і творили одне воєнне товариство. Опісля ті малі гуртки збиралися в більші громади, а коли їм поталанило раз і другий відбити татар, то захотілося відплатити татарам тим самим хлібом. Не обмежалися вже лиш на сам відпір ворога, але стали і татар нападати. У тому також їм поталанило і переконалися, що таким побитом можна більше заробити на воєнній добичі як на уходницькій небезпечній праці. Із того виробилася кляса військова, зовсім окрема. Вона далась добре в знаки татарві. Тепер вже розпочалася ворожнеча на Україні між українцями на окраїнах і татарами. Зразу називали тих збройних людей і татари і москалі черкасами, від найближчого города Черкасів. Вониж самі називали себе козаками. Від чого це слово взято, дотепер історія не прослідила. Одні виводять це слово від слова коза, що означає меткість і розум, бо знаємо, що коза і на дерево похиле може вилізти. Другі виводять це слово „козак" з татарської мови. По татарському значить це людину вільну, від нікого незалежну, доброго їздця, а притім і розбишаку.

Козацтво росло і стало силою, з якою треба було рахуватися. Козаки стали робити смілі наступи не лиш на татарських чабанів, але і далі на Крим. З тої причини ходили жалоби до литовських князів і польських королів. Польські королі видавали прикази до пограничних старостів, щоб козацтво від набігів спинити, та це показалось неможливим, бо деякі старости бачучи, яка з того виходить користь, самі посилали козаків в татарську землю на свій рахунок, а деякі то й самі до козаків приставали і ходили у походи. Перед владою польською виправдувались тим, що татари не дають їм супокою і нападають, та граблять людей. І це була правда.

Перший звернув увагу на ростучу козацьку силу черкаський староста Остафій Дашкевич на соймі в Пйотркові. Він предкладав, щоб козаків ужити до оборони границь від татарщини. Та його предложення ніхто не приняв. Аж пішов між козацтво український православний шляхтич Дмитро Вишневецький, якого козаки прозвали Байдою. То був гарний вояка і ще ліпший організатор. Він згуртував усе тодішнє козацтво в одну силу і поселив їх за Дніпровими порогами на острові Хортиці. Тут зробили собі козаки захистний куток. Покопали рови і вали, настромили на валах дубові палісади з отворами до стрілу, зібрали зброю, і воєнне приладдя, побудували будівлі на житло і склади. Це була перша Запорожська Січ. Звідтіля виходили Запорожці у походи, або випливали суднами, які називалися „чайками", дніпровим лиманом на море, і нападали на татарську та турецьку землю. Або засідали при переправах на Дніпрі на вертаючихся з походу по християнських землях татар, розгромлювали їх та відбирали везену добичу. Притому звільняли із сирівців багато християнського ясиру. Хани татарські скаржилися перед Польщею, що козаки не дають їм супокою, а що вони самі зачіпали українців, про це мовчали.

Той славний козак Байда працював пильно над організацією козацтва, хотів дати гій громаді сталу форму, позаводив ріжні постанови, котрі козацтво приймало. Осідком того низового лицарства була Січ на Хортиці меншій. Бо є і більша Хортиця, на якій є багаті пасовиська і росте гарний ліс. Одно і другого Запорожцям було треба. Треба було доброго дерева на будівлі і на чайки. Було де пасти коней, щоб мати їх під рукою. Місце це назвали Січею або кошем. Слово Січ наше і кожному зрозуміле. Це значить огороджене, не кожному приступне місце, засік. Кіш може значити те саме, бо коші теж плетені з лози. Але слово Кіш виводять від турецького слова „кош", а воно значить „збіратися". Але слово кіш мало ще й інше значіння, значило стільки, що товариство, громада. Кошові отамани підписувалися на грамотах: „такий то кошовий отаман з усім кошем".

(Дальше буде).

МАРШАЛ ЛЕТУНСТВА ҐЕРІНҐ

про котрого большевики кажуть, що він посварився з Гітлером за війну з Росією.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

З Анкари доносять, що німці роблять натиск на Туреччину, щоб та дозволила німцям перевіз своїх продуктів на Близький Схід. Англійці в околицях Іраку скупчують великі сили, до яких німцям тяжко буде дістатись з советського боку Кавказьких гір.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА В АФРИЦІ В ПРИКРІМ ПОЛОЖЕННІ

З Каїра, Єгипет, доносять, що німецька експедиційна армія, що знаходиться тепер в Північній Африці, знаходиться в досить прикрому положенні і як така, не уявляє вже собою такої небезпеки, як колись Це прикре положення для неї заіснувало тому, що є протягнені комунікаційні лінії, якими та армія може діставати ріжні засоби та амуніцію. Англійські літаки раз-ураз ті лінії бомбардують, а також нищать кораблі, які довозять до Африки воєнні продукти.

ДО ЧОГО ВЖИВАЄТЬСЯ СОЛИ?

Плями на порцеляні дадуться усунути, коли їх натремо сіллю.

Сіль є добрим антисептичним середником до чищення зливника помий. Принайменше два рази на тиждень треба всипати до зливника помий по пригорщі соли.

Дивани і хідники задержать гарний колір, якщо перед замітанням насиплемо на них дещо вогкої соли.

Якщо спід залізка до прасування є неначе щорсткий і дещо брудний, треба насипати на часопис дещо соли і потирати по ній залізком.

Сіль вбиває неприятний запах, що видобувається з каналових рур.

Водою з розпущеною сіллю змиваеться маленькі кошики, що служать для прикраси в сальонах.

Ситці (перкалі) полочеться в посоленій воді, а їхні краски стаються ясніші і тривальші.

Соли вживається до чищення марморів.

Невелику кількість соли додається до вапна перед біленням стін, а тоді вапно не буде відпадати.

Сіль, змішана з цитриновим соком усуває плями з ржі на білих матеріях.

ПІДПИСАВ ДОГОВІР

Сер Стефорд Крипс, британський амбасадор у Москві, що підписав угоду з большевицьким урядом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ОЛИФАНТ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 20. липня, в годині 9. рано, де звичайно. Проситься всіх членів зійтись на короткий час, щоби після зборів хто схоче взяти учавть в укр .дни міг начас поїхати там — Секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84., подає до відома всім членицям і членам, старшим і молодшим, місцевим і позамісцевим, що піврічний мітинг відбудеться в неділю, 20. липня, в 3. год. пополудні, в гали У. Н. Дому. Товариші і товаришки, прийдіть на мітинг і виелухайте ввих справоздань і всеї роботи, яка в відділі намічена. Є дуже важна справа 25-літнього ювилею Товариства, що є ухвалений. Вся робота чомусь не іде вперед тільки стоїть на місци, а час утікае. Отже прийдіть всі як один начас і порадимося, як і що дальше робити. — За уряд: Микола Ґайда, предс.; Іван Сендзік, кас.; Петро Дудко, векр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 19. липня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджвуати секретар вже від год. 6:30 ввечір. Приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Піврічний мітинг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243., відбудеться в неділю, 20. липня, точно в годині 2., в гали парохіяльній. Обовязком кожного члена явитися, бо є дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член буде підлягати карі. — Уряд Братства.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238., відбудуться в неділю, 20. липня, зараз по відправі, в церковній галі, 136 Арлінгтон ул. Проситься всіх членів, старших і молодших, прийти на іц збори, бо є важні справи до полагодження. Члени, що були вибрані на річних зборах організатораме, делегати 20. конвенції У. Н. С., зволять прибути та спільно порадимось над організуванням нових членів до Союзу. Наш Батько Союз має дуже добрі і дешеві йолиси для дітей, тому від нас всіх залежить, щоби про це всі наші члени, кревні, сусіди й знайомі знали, а як дізнаються, то будьте певні, що легко нам буде дістати сотки нових дітей до Союзуш бо тільки Союз може дати своїм дітям найкращі поліси. Провиться тих членів, що отягаються з плаченням своєї вкладки до Союзу, щоби начас почали платити, бо дуже неприємно секретареві ходити по хатах за збіркою. Секретар мусить все начас вислати гроші до головної каси. Всім, що послухають, щиро дякуємо. — За уряд: П. Мороз, голова; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 20. липня, в 2. год. пополудні, в гали парохіяльній, 4950 С. Павліна Стр. Проситься ситься прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — Василь Горинець, предс.; Іван Побуцький,. секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. — Піврічні збори Тов. Галицька Січ, від. 207., відбудуться в неділю, 20. липня, зараз по Службі Божій. отож проситься всіх щоби прибули, бо є важні справи до полагодження, а також довгуючі щоб вирівнали свої вкладки. — В. Гудима, предс.; Е. Пасічник, кас.; І. Олійник, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 271., відбудуться в неділю, 20. липня, в 2. годині пополудні в У. Н. Д. на Лакавана Еве. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючі члени щоби вирівнали свої залеглі вкладки. — Григорій Левуш, предс.; Петро Гричаник, кас.; Володимир Шабатура, секр.

АМЕРИКАНСЬКІ ШПИТАЛЬНІ ДОГЛЯДАЧКИ, що їх врятовано підчас затоплення голяндського корабля „Марсдена", як його торпедували німці.

ТАРЗАН ч. 358. — Забув за небезпеку.

Ця боротьба малпи з львом давала Томови нагоду втекти. Та він не міг до цього допустити, щоб малпа загризла його рятівника.

В великій ненависті до малпи він забув про свою власну небезпеку і щераз кинувся до малпи, щоб звести з нею боротьбу.

Том кинувся до задніх ніг Банчака спутуючи їх своїми руками. Малпа від того впала, а лев вирвався з її обіймів та втік.

Тепер малпа знов повернулась до малого Тома і схопила його щераз в свої залізні обійми.